

Razvoj volonterizma među mladima u Bosni i Hercegovini 2007

Razvoj volonterizma među mladima u Bosni i Hercegovini 2007

Sadržaj

1.	Uvod	6
2.	Program volontiranja srednjoškolaca u institucijama	8
3.	Volontiranje u institucijama	12
3.1.	Dječiji dom "Rada Vranješević"	12
3.2.	Centar "Zaštiti me"	16
3.3.	Zavod za fizikalnu medicinsku rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“	18
3.4.	Socijalno-gerijatrijski centar	20
3.5.	Specijalna osnovna i srednja škola „Đorđe Natošević“	22
3.6.	Dom penzionera i starih lica Prijedor	24
3.7.	Centar za socijalni rad - Socijalno-pedagoške životne zajednice	26
3.8.	Dom za smještaj djece i omladine bez roditeljskog staranja „Prijateljska kuća“	28
4.	Volonterizam i socijalna uključenost	30

1. Uvod

Projekat "Razvoj volonterizma među mladima u Bosni i Hercegovini 2007"

OKC kroz svoj rad pokušava pokazati da su mladi resurs koji ako se podržava i razvija može da služi zajednici i društvu u cjelini. Potrebno je probuditi motivaciju u mladim ljudima, edukovati ih i uključiti u programe koji im omogućavaju da se razvijaju, da uče, da stiču znanja

i vještine i iskustva koja će im u budućnosti pomoći da lakše postanu aktivni građani. Građani koji su neophodni zemlji u kojoj živimo.

Program razvoja volonterizma među mladima nastao je kao rezultat dva istraživanja. Jedno se odnosilo na potrebe srednjoškolske populacije, a drugo na potrebe javnih institucija.

Rezultati ovih istraživanja ukazali su na dvije zanimljive činjenice: prva je

da srednjoškolci žele da se angažuju u volonterskim aktivnostima, ali im se ne nude programi kroz koje mogu da realizuju ovu svoju potrebu, a druga je da javne institucije žele da unaprijede svoje usluge, naročito organizaciju slobodnog vremena korisnika institucija, ali ne znaju na koji način.

Sumirajući ove rezultate i dotadašnja iskustva u radu sa mladima kreiran je

program volontiranja srednjoškolaca u institucijama koje za svoje korisnike imaju djecu i omladinu sa posebnim potrebama te stare i iznemogle osobe. Ovaj program je prvo realizovan u Banjaluci kao pilot projekat. U njemu je tada bilo angažovano 50 volontera. Danas se ovaj program realizuje i u Prijedoru, Doboju i Gradišci i angažuje 660 volontera srednjoškolaca.

Projekat "Razvoj volonterizma među mladima u Bosni i Hercegovini 2007" realizovan je uz podršku Švicarske agencije za razvoj i saradnju i Nazavisnog biroa za humanitarna pitanja, te Fondacije OKC Holandija od 1. marta 2007. do 29. februara 2008. godine.

Cilj projekta bio je omogućiti održivi razvoj volonterizma kroz integrisanje programa u institucijama i doprinos reformama te unapređenje obrazovanja u Bosni i Hercegovini i socijalne zaštite na lokalnom nivou.

Projekat se sastojao iz tri komponente.

Stvaranje održivog sistema edukacije i regrutacije volontera kroz razvoj i jačanje kapaciteta

savjeta učenika u srednjim školama predstavlja prvu komponentu. Ona je uključivala organizovanje vršnjačke edukacije o volonterizmu na časovima odjeljske zajednice u svim srednjim školama u Banjaluci, Prijedoru, Mrkonjić Gradu, Gradišci, Prnjavoru i Doboju u kojima se realizovao projekat, regrutaciju zainteresovanih volontera srednjoškolaca, te organizaciju volonterskih akcija savjeta učenika na nivou škole i lokalne zajednice.

Druga komponenta je obuhvatala sprovođenje programa volontiranja **660 srednjoškolaca u 8 institucija u Banjaluci, Doboju, Gradišci i Prijedoru**. Edukovani volonteri srednjoškolci su uz podršku supervizora (studenata završnih godina studija socijalnog rada, psihologije i pedagogije i osoblja iz institucija) tokom deset mjeseci organizovali aktivnosti edukativnog, sportskog, kreativnog i zabavnog karaktera koje su imale za cilj da na kvalitetniji način upotpune slobodno vrijeme korisnika institucija.

U cilju stvaranja uslova za održivost ovog programa, kao treća komponenta, u svim opštinama organizovana je serija okruglih stolova i konferencija "Volonterizam i socijalna uključenost – iskustva dobre prakse i perspektive održivog razvoja".

2. Program volontiranja srednjoškolaca u institucijama

Program volontiranja srednjoškolaca u institucijama odvija se kroz nekoliko faza:

Informisanje srednjoškolaca

Informisanje srednjoškolaca obavlja se u saradnji sa savjetom učenika.

Početkom školske godine održi se sastanak sa predsjednicima savjeta učenika na kojem se oni informišu o ciljevima i aktivnostima projekta, mogućnostima i

prednostima uključivanja u aktivnosti ove vrste, te načinima na koji će se sprovesti informisanje učenika. Informacija se u škole proslijedi na nekoliko načina:

- na sastancima savjeta učenika,
- na časovima odjeljene zajednice,
- prikazivanjem dokumentarnih filmova o programu volontiranja,
- putem postera i flajera i ostalog promotivnog materijala.

Pored ovih kanala informacije o volontiranju se prenose i putem preporuka od strane volontera srednjoškolaca koji su učestvovali u programu koji svoja pozitivna iskustva prenose svojim vršnjacima.

Regrutacija volontera

Svi zainteresovani srednjoškolci prijavljuju se za program posredstvom savjeta učenika ili direktno kontaktiraju OKC. Na osnovu njihovih interesovanja i želja, te slobodnog vremena određuje im se institucija u kojoj će volontirati.

Edukacija volontera

Prije odlaska u instituciju za volontere se organizuje edukacija koja se odvija u dva dijela.

Prvi dio obuhvata upoznavanje volontera sa principima volonterskog rada, pravima volontera i obavezama organizacije koja organizuje volonterske aktivnosti.

Nakon toga volonterima se predstavi program u kojem će učestvovati i

to: ciljevi, aktivnosti i dosadašnji rezultati. Tokom ovog dijela edukacije ispituje se i motivacija volontera za uključivanje u volonterske aktivnosti, njihova interesovanja i želje kako bi se program mogao kreirati u skladu sa njihovim potrebama. Istovremeno im se predstave i potencijalna znanja i vještine koje mogu steći tokom volontiranja.

Drugi dio edukacije ima za cilj da predstavi instituciju u kojoj će volonteri organizovati volonterske aktivnosti. Tokom ove edukacije volonterima se predstave korisnici, njihove potrebe, interesovanja, dosadašnje volonterske aktivnosti kao i sve druge relevantne informacije. Ovaj dio edukacije obavljaју supervizori programa volontiranja u institucijama kao i supervizori programa volontiranja iz OKC-a.

Kreiranje mjesečnog programa volontiranja

Nakon edukacije grupa volontera zajedno sa supervizorom programa volontiranja kreira mjesečni plan aktivnosti koje će volonteri organizovati za korisnike institucija. *Pri kreiranju plana najveća pažnja usmjerava se na potrebe korisnika institucija tako da se aktivnosti osmišljavaju u cilju zadovoljenja ovih potreba.*

Ove aktivnosti usklađuju se zatim sa željama i interesovanjima volontera. Generalno gledano pri osmišljavanju mjesečnog programa pokušavaju se kreirati što raznovrsnije aktivnosti kako bi se odgovorilo na različite potrebe i korisnika i samih volontera.

Supervizija aktivnosti

Volontere srednjoškolce tokom njihovih volonterskih aktivnosti superviziraju studenti završnih godina studija socijalnog rada, psihologije, pedagogije i medicine, te osoblje u institucijama..

Supervizijski rad sastoji se u praćenju grupe volontera srednjoškolaca, pomoći u osmišljavanju i realizaciji

volonterskih aktivnosti i uspostavljanju kontakta sa korisnicima institucija, razvoju timskog rada među volonterima itd.

Evaluacija volonterskih aktivnosti

Evaluacija volonterskih aktivnosti obavlja se mjesečno kroz razgovore sa volonterima, korisnicima i supervizorima. Na ovaj način dobijaju se informacije pomoću kojih se program kontinuirano unapređuje i razvija na veliko zadovoljstvo kako korisnika tako i volontera.

3.1. Volontiranje u institucijama

Naziv institucije: Dječiji dom "Rada Vranješević"

Grad: Banjaluka

Adresa: Filipa Macure 25

Tel.: 051 461 932

Fax: 051 461 936

E-mail: djeciji_dom.banjaluka@blic.net

Supervizor volonterskih programa:

Danilo Ponjarac,
direktor

Broj korisnika koji su bili uključeni u program volontiranja: 30

Specifičnosti grupe korisnika:

Korisnici Dječijeg doma "Rada Vranješević" su djeca i mladi bez roditeljskog staranja koji borave u instituciji. U program volontiranja su uključene tri starosne grupe korisnika:

- djeca uzrasta 0-3 godine (jaslice)
- djeca uzrasta 3-6 godina (vrtić)

- djeca uzrasta 6-10 godina (porodica 1)

Mjesečni broj volontera: 10
volontera raspoređenih u tri grupe

Termini volontiranja: Jedanput sedmično u trajanju od 90 minuta

Program volontiranja:

Program volonterskih aktivnosti bio je osmišljen za sve tri uzrasne grupe korisnika posebno, u skladu sa njihovim potrebama. Grupa od 10 volontera je takođe bila podijeljena u 3 manje grupe. Aktivnosti su se realizovale u prisustvu i pod nadzorom dežurnih vaspitača i supervizora-studenta koji je koordinisao timom volontera.

U porodici 1 realizovale su se različite aktivnosti: korisnici su zajedno sa volonterima slagali puzzle, igrali memorije i različite igre sa kartama, bojili različite likove u bojkama, crtali razne crteže na osnovu kojih su zajedno sastavljali priču, te slagali 3D puzzle (makete aviona, automobila i raznih domaćih i divljih životinja). Prema interesu korisnika volonteri su pripremili i sinhronizovane animirane filmove koje su zajedno gledali i nakon toga komentarisali.

U vrtiću su volonteri sa korisnicima realizovali slijedeće aktivnosti: učili su djecu da pišu slova, crtali različite predmete i životinje, pjevali pjesmice, pravili različite figure od pijeska, plastelina i lego

kockica, pravili ogrlice i narukvice, od plastičnih i drvenih kuglica, te gledali sinhronizovane crtane filmove primjerene njihovom uzrastu. Volonteri su ovu djecu izvodili u šetnje te na izlet u gradski park "Petar Kočić".

Neke aktivnosti bile su zajedničke za djecu iz vrtića i porodice. U ljetnom periodu volonteri su provodili vrijeme sa korisnicima na igralištu u okviru doma, gdje su zajedno igrali različite sportske igre, spuštali se niz tobogan, ljuljali se na ljuljačkama, itd. U zimskom periodu zajedno su šetali i igrali se igara na snijegu.

Volonteri su organizovali posjetu djece iz doma korisnicima Socijalno-gerijatrijskog centra u Banjaluci. Za ovu priliku korisnici su, uz pomoć volontera, uvježbali lutkarsku predstavu "Vuk i tri praseta" koju su tokom posjete izveli bakama i dekama. Oni su im, zauzvrat, nakon veselog i nezaboravnog druženja, poklonili ručne radove (priglavke i šalove) koje su im sami pripremili za uspomenu.

U jasicama su volonteri previjali, uspavljivali, hranili i igrali se sa bebama, a kada je to vrijeme dozvoljavalo, izvodili su ih u kolicima u dvorište.

Osmijeh 4

Ljetni volonterski kamp „Osmijeh 4“

U sklopu programa volontiranja, OKC je po četvrti put, organizovao ljetni volonterski kamp za korisnike Dječijeg doma „Rada Vranješević“.

Kamp je realizovan u periodu 28.6.-4.7.2007. a okupio je 19 volontera – predstavnika savjeta učenika srednjih škola iz Prijedora, Doboja, Prnjavora, Bihaća, Sanskog Mosta, Ključa, Bosanske Krupe i

Banjaluke, koji su izabrani na osnovu svog ranijeg volonterskog zalaganja. Volonteri su uz superviziju kamp lidera, osoblja doma i predstavnika OKC-a zajedno sa korisnicima realizovali različite kreativne, likovne, sportske, edukativne i društvene aktivnosti čime su doprinijeli razvoju njihovih različitih talenata i sposobnosti, te socijalizaciji ove populacije. Volonteri su, s druge strane, razvili nova prijateljstva i bili

sretni što svoju humanost i različite sposobnosti mogu podijeliti sa onima kojima je to stvarno potrebno, te i tokom ljetnog raspusta osjećati se kao korisni članovi svoje zajednice.

Korisnici su tokom kampa bili podijeljeni u tri uzrasne grupe kako bi mogli ravnopravno biti uključeni u zajednički rad, a u svakoj grupi je bio podjednak broj volontera. Oni su zajedničkim radom pripremili

3 lutkarske predstave, za koje su sami pisali scenario, osmislili i izradili lutke od prirodnih materijala, te scenografiju. Takođe, učili su različite tehnike slikanja na staklu, te izradili predivne vitraže i crteže koje su na kraju poklonili jedni drugima za uspomenu. Tokom kampa volonteri su zajedno sa korisnicima učestvovali u različitim društvenim aktivnostima kao što su odlazak u kino, sportske aktivnosti, odlazak

na bazen, te druženje uz kolače u banjalučkim slastičarnama.

Na završnoj manifestaciji, koja je održana 3. jula, bili su vidljivi rezultati ovogodišnjeg ljetnog kampa. Gosti na ovoj manifestaciji bili su korisnici Socio-pedagoških životnih zajednica iz Gradiške uz pratnju svojih staratelja, volontera i predstavnika Centra za socijalni rad iz Gradiške. Oni su za domaćine i sve prisutne izveli predstavu „Svijetu je nemoguće udovoljiti“ koju su zajedno pripremili. Zatim su učesnici kampa počeli svoj program izvođenjem himne kampa za koju su sami osmislili tekst i muziku. Nakon toga izvedene su tri predstave koje su osmišljene i uvježbane tokom kampa i dodijeljene nagrade.

Grupa „Pčelice“ sa predstavom „Mala sirena“ dobila je nagradu za najbolju scenografiju. Grupa „Naša leteća kuća“ sa predstavom „Snježana i sedam patuljaka“ dobila je nagradu za najljepše lutke, a grupa „Gice“ sa predstavom „Vuk i tri paseta“ dobila je nagradu za najbolju predstavu.

Završnoj manifestaciji prisustvovali su i predstavnici Administrativne službe Grada Banjaluka te različitih medijskih kuća, čime su dali svoju podršku i doprinos razvoju volonterizma. Cijeli događaj nastavio se do kasno popodne zajedničkim druženjem uz roštilj u dvorištu Dječijeg doma „Rada Vranješević“. U kojoj mjeri su ove aktivnosti potrebne i korisne bilo je vidljivo i zadnjeg dana kampa kada su se učesnici uz suze opraštali jedni od drugih uz obećanja i planove za slijedeći susret.

Uticaj programa na korisnike:

Realizovane volonterske aktivnosti doprinijele su razvoju vizuo-motornih sposobnosti, kreativnosti i maštovitosti kod korisnika, povećanju znanja i umijeća iz različitih oblasti, razvijanju novih vještina i učenju novih pojmova. Ovaj program korisnicima pruža šansu širenja sopstvene socijalne mreže, te razvija prijateljstva između volontera i korisnika koja traju i nakon završetka programa.

Naziv institucije: Centar
„Zaštiti me“

Grad: Banjaluka

Adresa: Poljokanov park b.b.

Tel.: 051 212 560

Fax: 051 217 893

Supervizor volonterskih programa:
Dušica Vojinović, psiholog

**Broj korisnika koji su bili uključeni
u program volontiranja:** 31

Specifičnosti grupe korisnika:

Korisnici Centra „Zaštiti me“ su mentalno nedovoljno razvijena lica. U program su bili uključeni korisnici uzrasta od 20 do 36 godina koji borave u instituciji. Ove korisnike karakteriše slaba pokretljivost i nedovoljna socijalizacija.

Mjesečni broj volontera: 5
volontera raspoređenih u dvije grupe

Termini volontiranja: Dva termina
sedmično u trajanju od 90 minuta.

Program volontiranja:

U Centru „Zaštiti me“ u Banjaluci *volonteri* pomažu mentalno nedovoljno razvijenoj djeci u izvođenju nastave.

Tako su im *pomagali u pravljenju i bojenju ukrasa od gline, kolaž papira, bojenju bojanki uz pričanje priča o nacrtanim likovima* (uz što veće podsticanje djece da oni pričaju, da izmašljaju događaje i razvijaju

maštu), tkanju i izradi odabranog predmeta (npr. pregače), crtanju na zadanu temu, (npr. proljeće), te pravljenju panoa sa tim crtežima.

Takođe, *volonteri su zajedno sa djecom šetali u prirodi te brali cvijeće i voće i na taj način saznawali više o prirodi.*

Od nekih predmeta iz prirode kasnije su izrađivali ukrase. Takođe, igrali su različite igre kao npr. odbojku, košarku, badminton, igre sa frizbijem.

Ponekad su volonteri provodili vrijeme sa korisnicima pričajući o određenim aktuelnim i interesantnim temama, omogućavajući korisnicima da kažu svoje mišljenje ali i saznaju nešto novo.

Volonterske aktivnosti u ovoj instituciji obuhvatale su i organizovanje proslava rođendana korisnika te različitih zabava uz druženje, igru, pjesmu i ples.

Uticaj programa na korisnike:

Volonteri su pomagali korisnicima u izvođenju nastave koja je uglavnom manuelne prirode i razvija vizuelnu percepciju, motoriku, pamćenje i imaginaciju. Pored toga, nezaobilazan je aspekt socijalizacije i stvaranje novih poznanstava sa osobama izvan institucije.

Naziv institucije: Zavod za fizikalnu medicinsku rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“

Grad: Banjaluka

Adresa: Slatinska 11

Tel.: 051 348 444

Fax: 051 318 464

Supervizor volonterskih programa:

Dijana Đurić,
psiholog

Broj korisnika koji su bili uključeni u program volontiranja: 35

Specifičnosti grupe korisnika:

Korisnike programa volontiranja čine djeca i mladi uzrasta od 6 do 18 godina sa različitim bolestima lokomotornog sistema, često cerebralnom paralizom, te posljedicama povreda. Kod ovih korisnika prisutni su različiti oblici oštećenja motorike, a često i

mentalna zaostalost. Jedan dio djece se nalazi na liječenju i školovanju u instituciji tokom cijele školske godine, a drugi čine djeca i mladi koji se privremeno zadržavaju na liječenju.

Mjesečni broj volontera: 10
volontera raspoređenih u dvije grupe

Termini volontiranja: Dva termina sedmično u trajanju od 90 minuta.

Program volontiranja:

U Zavodu za rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“ u Banjaluci volonteri provode vrijeme sa korisnicima u večernjim terminima, kako bi im upotpunili i kreativno osmislili provođenje slobodnog vremena u tom periodu dana. Aktivnosti se održavaju u dnevnom boravku Dječijeg odjela.

Neke od aktivnosti koje su volonteri realizovali sa korisnicima su izrada

edukativnih panoa o životinjama, izrada maski, narukvica od konca i perlica, figurica od papira i glinamola, crtanje na različite teme, pravljenje ramova za slike, igranje društvenih igara, turniri u pikadu te bojenje na tkanini i staklu.

Neka druženja su protekla u različitim zabavnim ali edukativnim radionicama gdje su korisnici mogli čuti nešto novo od svojih

starijih drugova ili pričati o njima interesantnim temama kao što su ljubav, prijateljstvo, itd. Ponekad su volonteri čitali bajke korisnicima ili zajedno gledali filmove, a nakon toga razgovarali o likovima i poukama.

Djeca su bila posebno sretna kada su sa volonterima izlazila u dvorište gdje su šetali, *igrali se različitim sportskih igara ili jednostavno uživali na otvorenom.*

Volonteri su takođe organizovali proslave rođendana korisnika ali i druge zabave uz muziku i pjesmu. Korisnici jako vole pjevati pa su učili volontere najnovijim hitovima.

Uticaj programa na korisnike:

Program volontiranja je korisnicima omogućio kreativno provođenje slobodnog vremena i razvoj dječije kreativnosti, te stvaranje pozitivnije klime među djecom na odjelu. Volonterske aktivnosti imale su i edukativni karakter i uticale na sticanje novih znanja korisnika o sebi i socijalnom okruženju, a takođe i na jačanje samopouzdanja i usvajanje socijalnih vještina. Kroz povećanje kontakata sa osobama izvan porodice i institucije program značajno utiče na socijalnu inkluziju ove grupe korisnika.

Naziv institucije: Socijalno-gerijatrijski centar

Grad: Banjaluka

Adresa: Krajiških brigada 104

Tel.: 051 305 399

Fax: 051 319 407

Supervizori volonterskih programa:

Ljilja Banović i
Mirjana Todorović,
medicinske sestre

Broj korisnika koji su bili uključeni u program volontiranja: 30

Specifičnosti grupe korisnika:

U volonterski program uključeni su korisnici oba pola, starosti 50-80 godina koji su smješteni u instituciji zbog lošeg zdravstvenog i materijalnog stanja.

Mjesečni broj volontera: 10
volontera raspoređenih u dvije grupe

Termini volontiranja: Dva termina sedmično u trajanju od 90 minuta.

Program volontiranja:

U Socijalno-gerijatrijskom centru s obzirom na starosnu dob korisnika volonterske aktivnosti su uglavnom orjentisane na druženja sa volonterima u toku kojih korisnici prepričavaju svoje životne priče i različite sudbine svojim novim mladim prijateljima. Korisnici takođe uživaju u igranju društvenih igara pa volonteri često organizuju turnire u

šahu, različitim igrama sa kartama, dominama i "Čovječe, ne ljuti se".

Druženja često prolaze i u čitanju i recitovanju narodnih pjesama i prepričavanju narodnih običaja, a organizovano je i učenje izrade ručnih radova (heklanje i pletenje) za volonterke. U proljeće su volonteri i korisnici zajedno sadili cvijeće u saksijama ispred centra.

Pored ovih ustaljenih aktivnosti volonteri su organizovali i neke nove: pravljenje nakita od gline, oslikavanje predmeta od stakla i drveta (čaša, pepeljara), izrada panoa sa fotografijama volonterskih aktivnosti, te organizacija zabava i tombola za korisnike.

Posebno interesovanje i uzbuđenje kod korisnika izazvali su događaji kao što su "Izbor za najljepšu baku" i druženja sa korisnicima drugih institucija. Prilikom organizacije "Izbora za najljepšu baku" volonteri su prvobitno organizovali uljepšavanje baka, lakiranje noktiju, farbanje kose i odabir odjeće za izbor. Pripremili su

i muzičke tačke uz sviranje i pjevanje pojedinih volontera. Sam izbor protekao je veselo, uz muziku i smijeh, oduševljene goste i novinare, a stručni žiri izabrao je najljepšu baku, dvije pratilje te pobjednice u drugim kategorijama (šarm, fotogeničnost i dr.). Naravno, pobjednicama su uručene prigodne nagrade.

U okviru programa volontiranja podstakli smo i saradnju između institucija. Pored posjete korisnika Dječijeg doma "Rada Vranješević" *organizovali smo i posjetu korisnika, osoblja i volontera iz Doma penzionera i starih lica iz Prijedora njihovim vršnjacima u Banjaluci.*

Za ovu posjetu su se pripremali i jedni i drugi. Uz pomoć volontera izradili su prigodan program kojim su predstavili svoje institucije i druženja sa volonterima, a pripremili su i prigodne poklone, ručne radove, gostima. Nakon oficijelnog dijela programa, nastavljeno je cjelodnevno druženje.

Uticaj programa na korisnike:

Korisnici su u instituciji usmjereni jedni na druge i sve ono što starost sa sobom nosi, tako da im druženje sa srednjoškolcima donosi radost, vedar duh i optimizam u njihovu svakodnevnicu. Pored toga, na kreativan i zabavan način provode svoje slobodno vrijeme te imaju mogućnost naučiti neke nove vještine.

Naziv institucije: Specijalna osnovna i srednja škola „Đorđe Natošević“

Opština: Prijedor

Adresa: Kralja Aleksandra 6

Tel.: 052 212 557

Fax: 052 212 557

Supervizor volonterskih programa:
Mileva Mandić, psiholog

Broj korisnika koji su bili uključeni u program volontiranja: 63

Specifičnosti grupe korisnika:

Korisnici volonterskih programa su učenici škole, mentalno nedovoljno razvijene osobe, te učenici sa višestrukim smetnjama u psihofizičkom razvoju. Druga grupa korisnika su mentalno nedovoljno razvijene osobe starije od 18 godina koje provode vrijeme u Dnevnom boravku škole.

Mjesečni broj volontera: 8
volontera raspoređenih u dvije grupe

Termini volontiranja: Dva termina sedmično u trajanju od 90 minuta.

Program volontiranja:

U Specijalnoj školi „Đorđe Natošević“ u Prijedoru volonterski program se realizovao u sklopu nastavnih i vannastavnih aktivnosti.

Volonteri su u sklopu redovne nastave pomagali korisnicima da razviju određene sposobnosti. Tako su kroz igre sa loptom razvijali koordinaciju pokreta, kroz igre asocijacije i slagalice razvijali logičko

mišljenje, kroz rad na računaru vježbali su manipulativne pokrete, kroz ukrašavanje kutija razvijali su maštu i kreativnost.

U sklopu vannastavnih aktivnosti volonteri su organizovali radionicu za korisnike o održavanju higijene ruku i noktiju, te manikuru za korisnike. Ova aktivnost je bila poučna i interesantna za korisnike. Neke od kreativnih radionica koje su realizovane su pravljenje nakita od perlica, izrada ukrasnih kutija, ručnih radova, čestitki za različite praznike.

Takođe, *organizovano je uljepšavanje dnevnog boravka tj. krećenje zidova. Uz pomoć osoblja škole, zidovi su okrećeni u vesele boje, a zatim su volonteri i korisnici na njima farbali cikle u različitim bojama, dok su jedan dio zida uljepšali otiscima dlanova u raznim bojama. Korisnici su bili oduševljeni ovom novom vrstom aktivnosti a i veselim izgledom boravka nakon farbanja.*

Uz sve ovo, volonteri su se sa korisnicima družili i kroz šetnju,

slušanje dječijih pjesama i priču, a često su provodili druženja igrajući različite društvene igre.

Uticaj programa na korisnike:

Putem volonterskih programa korisnicima ove institucije omogućeno je adekvatno korištenje slobodnog vremena i uključivanje u zabavne, kreativne i rekreativne radionice. Korisnici su stekli nova znanja i vještine, te imali priliku razvijati svoju kreativnost i imaginaciju. Volonterske aktivnosti doprinijele su i razvoju različitih vizuo-motornih sposobnosti kod korisnika. S obzirom da učenici ove škole, kao i stariji korisnici koji provode vrijeme u Dnevnom boravku rijetko imaju priliku družiti se sa osobama izvan škole i svojih porodica, veliki doprinos programa je sticanje novih poznanstava i prijateljstava sa srednjoškolcima iz drugih prijedorskih škola.

Naziv institucije: Dom penzionera i starih lica Prijedor

Opština: Prijedor

Adresa: Ul Prote Matije Nenadovića b.b.

Tel.: 052 233 750, 052 233 751

Fax: 052 211 982

Supervizor volonterskih programa:

Adrijana Kovačević, koordinator društvenih aktivnosti

Broj korisnika koji su bili uključeni u program volontiranja: 230

Specifičnosti grupe korisnika:

Korisnici su stare osobe i penzioneri oba pola, starosne dobi preko 60 godina. Većinom su korisnici lošeg zdravstvenog stanja, te bez porodičnog staranja, tako da nisu u mogućnosti brinuti se sami o sebi.

Mjesečni broj volontera: 10 volontera raspoređenih u dvije grupe

Termini volontiranja: Dva termina sedmično u trajanju od 90 minuta.

Program volontiranja:

U Domu penzionera i starih lica u Prijedoru volonteri su sa korisnicima provodili vrijeme dva puta sedmično u njihovom Dnevnom boravku. Zajedno su igrali njihove omiljene društvene igre: karte, šah, čovječe ne ljuti se, domine i tombolu. Pored toga, *volonteri su korisnicima prikazivali stare filmove, što im se jako dopalo i vratilo ih u*

vrijeme njihove mladosti. Takođe, volonteri su obilazili korisnike koji su teško pokretni i družili se s njima u njihovim sobama. Organizovana je i radionica o ručnim radovima na kojoj korisnice uče volonterke ručnoj izradi predmeta, pletenju i vezu. Volonteri su zajedno sa korisnicima pravili pano sa pravilima ponašanja u dnevnom boravku, koji su poslije okačili na zid, izrađivali nakit od različitih perlica, te organizovali različite zabave uz priču, pjesmu i ples.

Inspirisani Izborom za najljepšu baku u Banjaluci i u Prijedoru su volonteri uljepšavali bake. Šišali su ih, farbali, fenirali, šminkali i lakirali im nokte. Ovakva aktivnost je prvi put sprovedena u ovoj instituciji tako da su korisnici bili iznenađeni i oduševljeni.

Nakon posjete banjalučkom Socijalno-gerijatrijskom centru Prijedorčani su pozvali svoje nove prijatelje iz Banjaluke u uzvratnu posjetu njihovoj instituciji. Svi su se opet družili i zabavljali uz prateće programe

korisnika i volontera a *poseban poklon bio je koncert učenika Muzičke škole i KUD-a iz Prijedora.*

Nakon tombole i dodjele nagrada uslijedio je rastanak uz obećanja da će se ovakva druženja nastaviti. Na ovaj način volonterski programi u ovim institucijama su dali jedan novi kvalitet u svakodnevnom životu njihovih korisnika, te podstakli saradnju među institucijama i druženje volontera i korisnika.

Uticaj programa na korisnike:

Po riječima supervizora, korisnici su tokom programa „pronašli svoje nove unuke“ tj. stekli su poznanstva sa srednjoškolcima i u njima našli slušaocce svojih životnih priča i nove mlade prijatelje s kojima se šale, igraju omiljenih igara a ponekad i zapjevaju i zaplešu. Uz njih su i oplemenili prostoriju u kojoj borave različitim radovima koji su zajedničko djelo korisnika i volontera: panoi sa fotografijama njihovih druženja, različiti ručni radovi nastali u radionicama veza i heklanja, te slike različitih motiva izrađene od sjemenki voća. Na ovaj način korisnici su stekli utisak da kao stare osobe nisu zaboravljeni, te da neko iz njihove zajednice brine o njima.

Socijalno-pedagoške životne zajednice

Naziv institucije: Centar za socijalni rad - Socijalno-pedagoške životne zajednice

Opština: Gradiška

Adresa: Kozarskih brigada b.b.

Tel.: 051 814 853

Fax: 051 813 118

E-mail: socijalnirad@gradiska.com

Supervizori volonterskih programa:
Sabaheta Husedžinović i

Biljana Kovačević,
socijalne radnice

**Broj korisnika koji su bili uključeni
u program volontiranja:** 16

Specifičnosti grupe korisnika:
Korisnici su djeca i mladi
predškolskog, osnovnoškolskog
i srednjoškolskog uzrasta, bez
roditeljskog staranja, smješteni
u Socijalno-pedagoške životne
zajednice, kao i djeca staratelja

Mjesečni broj volontera: 10
volontera raspoređenih u dvije grupe

Termini volontiranja: Jedan termin
sedmično u trajanju od 180 minuta

Program volontiranja:

U Socio-pedagoškim životnim zajednicama u Gradišci volontiranje se odvijalo vikendom kada korisnici imaju najviše slobodnog vremena. Volonteri su se potrudili da im to vrijeme osmisle kroz različite edukativne, sportske i kreativne aktivnosti. *Tako su volonteri za Vaskrs pomagali korisnicima da prave različite čestitke, organizovali*

radionicu bojenja staklenih čaša u različitim motivima, gledali zajedno filmove i diskutovali o njima, organizovali radionicu o timskom radu kroz koju su na zabavan način djeca naučila važnost međusobne komunikacije i podrške u zajednici u kojoj žive, te organizovali niz radionica na druge različite teme koje su interesantne za ovaj uzrast korisnika.

S obzirom na otežano savladavanje gradiva djece iz nekih predmeta ukazala se potreba za pomoći od strane volontera. Pomoć u pisanju zadaće i instrukcije iz različitih predmeta, posebno stranih jezika, fizike i matematike, pokazala se kao vrlo korisna aktivnost, posebno pred kraj školske godine, kad su volonteri pomogli korisnicima da poprave ocjene.

U ljetnom periodu volonteri, koji su uključeni u dramsku sekciju, osmislili su i sa korisnicima napravili predstavu, te ih na taj način naučili nekim novim vještinama. *Zajednički su osmislili scenario za dječiju*

predstavu „Svijetu se ne može ugoditi“, podijelili uloge, napravili maske i uvježbali predstavu. Sa ovom predstavom korisnici i volonteri učestvovali su na ljetnom volonterskom kampu „Osmijeh 4“ koji je okupio volontere iz Bosne i Hercegovine u Dječijem domu „Rada Vranješević“ i na taj način pokazali rezultate svog rada i upoznali se sa novim prijateljima.

Takođe, volonteri su iskoristili lijepo vrijeme i odveli su korisnike na bazen gdje su se zajedno družili i učili jedni druge plivati, skakati i roniti.

U okviru programa volontiranja organizovane su i različite fizičke i sportske aktivnosti u dvorištu kuća kao npr. turnir u stonom tenisu, ali i druge igre na otvorenom.

Uticaj programa na korisnike:

Korisnici su stekli vrijedna poznanstva i kontakte sa srednjoškolcima iz Gradiške, od kojih su se mnogi nastavili i nakon završetka programa, što uveliko utiče na širenje njihove socijalne mreže i opšti osjećaj prihvaćenosti u društvu. Korisnici su kroz različite aktivnosti stekli nova znanja o brojnim temama, te razvili nove vještine.

Prijateljska kuća

Naziv institucije: Dom za smještaj djece i omladine bez roditeljskog staranja „Prijateljska kuća“

Opština: Doboj

Adresa: Srpskih krajinskih brigada 29

Tel.: 053 235 270

Fax: 053 235 270

E-mail: mfavh@yahoo.com

Supervizor volonterskih programa: Marlies Van Hoffen, direktorica

Broj korisnika koji su bili uključeni u program volontiranja: 9

Specifičnosti grupe korisnika: Korisnici programa su djeca i mladi bez roditeljskog staranja uzrasta od 4 do 15 godina

Mjesečni broj volontera: 10 volontera raspoređenih u pet parova

Termini volontiranja: Pet termina sedmično u trajanju od 90 minuta

Program volontiranja:

U Prijateljskoj kući u Doboju prioritet u programu volontiranja je pomoć korisnicima u savladavanju gradiva. Zbog toga su volonterske aktivnosti u ovoj instituciji organizovane svakim radnim danom u trajanju po 90 minuta, te u različitim smjenama, kako bi se kroz program moglo pomoći djeci iz obje školske smjene.

Korisnicima je pružena pomoć u

savladavanju školskog gradiva kroz instrukcije, pripreme za kontrolne radove, pomoć u pisanju zadaće i učenje slova i brojeva (za najmlađe korisnike). Ova pomoć posebno je potrebna iz stranih jezika, matematike i srpskog jezika.

Pored toga, *volonteri su sa korisnicima, kao nagradu za učenje, jednom mjesečno organizovali i zabavne aktivnosti u kojima su*

učestvovali svi korisnici i volonteri.

Tako su pripremali i uređivali kuću za proslavu Vaskrsa, te farbali vaskršnja jaja. Takođe, volonteri su napravili izlet za korisnike na gradsku tvrđavu „Gradina“, te ih izvodili u šetnju u gradski park ili na kolače.

Uticaj programa na korisnike:

Program je u velikoj mjeri doprinjeo savladavanju školskog gradiva korisnika što se odrazilo i na njihove ocjene. Učiteljica jedne korisnice je, primjetivši promjene u njenom znanju, raspitala se i saznala za program, te ga pohvalila.

Kroz ovaj program korisnicima je omogućeno i druženje sa srednjoškolcima te različite aktivnosti za koje oni nemaju često mogućnosti npr. odlazak u slastičarnu, izlet i slično.

Održani okrugli stolovi "Volonterizam i socijalna uključenost"

U sklopu aktivnosti promocije i razvoja volonterizma u lokalnim zajednicama OKC je organizovao seriju okruglih stolova pod nazivom "Volonterizam i socijalna uključenost".

Ovi okrugli stolovi održani su krajem oktobra i početkom decembra u Mrkonjić Gradu, Prijedoru, Prnjavoru,

Gradišci i Doboju. U narednom periodu okrugli sto na ovu temu će se održati i u Banjaluci.

Cilj okruglih stolova bio je razmjena iskustava dobre prakse, ali i poteškoća sa kojima se susreću u razvoju volonterizma pojedine institucije ili organizacije te pronalaženje načina njihovog prevazilaženja te kreiranje mehanizama za održivi razvoj

volonterizma na nivou ovih lokalnih zajednica.

Učesnici okruglih stolova bili su predstavnici lokalnih vlasti, centara za socijalni rad, srednjih škola i savjeta učenika, javnih institucija te nevladinih organizacija koje razvijaju volonterizam ili imaju potrebu za volonterskim uslugama.

Održana konferencija "Volonterizam i socijalna uključenost – iskustva dobre prakse i perspektive održivog razvoja"

U Banjaluci je 13. novembra u sklopu projekta „Razvoj volonterizma među mladima 2007“ održana konferencija pod nazivom "Volonterizam i socijalna uključenost – iskustva dobre prakse i perspektive održivog razvoja".

Ciljevi konferencije bili su višestruki:

- Razmjena iskustava dobre prakse
- Povezivanje svih aktera bitnih za razvoj volonterizma na lokalnom i entitetskom nivou
- Kreiranje preporuka za održiv razvoj volonterizma

Učesnici konferencije bili su predstavnici lokalnih vlasti, centara za socijalni rad, javnih institucija u kojima postoji potreba za sprovođenjem volonterskih programa, srednjih škola, nevladinih organizacija koje razvijaju volonterizam, *te savjeta učenika srednjih škola* iz opština Banja Luka, Prijedor, Prnjavor, Doboj, Gradiška i Mrkonjić-Grad.

Uvodničari konferencije bili su:

- g-din *Ljubo Lepir* - pomoćnik ministra u Sektoru za socijalnu, porodičnu i dječiju zaštitu u Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske
- g-din *Dženan Trbić* – program menadžer, Nezavisni biro za humanitarna pitanja (IBHI)
- g-din *Nikola Baštinac* – predsjednik Odbora za pitanja mladih, Narodna skupština Republike Srpske
- g-đica *Ivana Lazić* – Agencija za pružanje pomoći izbjeglicama (ARA), Bijeljina

Uvodničari su prikazali iskustva dobre prakse te predstavili

prisutnim učesnicima nove inicijative za održivi razvoj volonterizma na državnom i entitetskom nivou.

Učesnici su zatim u radnim grupama diskutovali o prednostima i nedostacima postojećih volonterskih programa, te načinima njihovog prevazilaženja i razvijanju mehanizama za održiv razvoj volonterizma.

Na kraju su prezentovani i usvojeni slijedeći zaključci i preporuke konferencija. Neke od preporuka za unapređenje volonterskih programa su slijedeće:

- Povećati informisanost korisnika
- Razviti kvalitetan model promocije volonterskih programa
- Izgradnja ljudskih resursa (volonterski menadžeri)
- Razvijati i stavljati u praksu jedinstveni sistem volonterskog menadžmenta uključujući superviziju i evaluaciju
- Razvijati i realizovati istraživačke metode u cilju identifikovanja potreba potencijalnih korisnika
- Poboljšati upitnike za volontere (istraživanje potreba volontera)
- Unaprijediti i konstantno stavljati u praksu završnu evaluaciju volonterskih programa

Projekat realizovao:

OKC Banja Luka, Kralja Petra I Karadorđevića 113-115
Tel: 051 347 431, 051 347 432, e-mail: okcbl@okcbl.org
www.okcbl.org

Projekat podržali i štampanje brošure omogućili:

DEZA: DIREKTION FÜR ENTWICKLUNG UND ZUSAMMENARBEIT
DDC: DIRECTION DU DÉVELOPPEMENT ET DE LA COOPÉRATION
DSC: DIREZIONE DELLO SVILUPPO E DELLA COOPERAZIONE
SDC: SWISS AGENCY FOR DEVELOPMENT AND COOPERATION
COSUDE: AGENCIA SUIZA PARA EL DESARROLLO Y LA COOPERACIÓN

